

Ghid de implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu

I. Generalități

1. **Sistemul Național de Credite de Studiu** (în continuare **SNCS**), conceput ca mijloc de promovare a cooperării interuniversitare din perspectiva facilitării mobilității academice și recunoașterii perioadelor de studiu realizate de studenți în diferite instituții de învățământ superior, stabilește metodologia implementării creditelor de studii și include ansamblul de definiții, convenții, instrumente de operare și instituționalizare a creditelor, care urmează a fi preluate și implementate la nivel instituțional.

2. **SNCS** realizează **funcția de acumulare** pentru evidența rezultatelor propriilor studenți la toate formele de învățământ, precum și **funcția de transfer** în procesul de mobilitate a studenților în cadrul instituției, pe plan național sau internațional.

3. **SNCS** reprezintă un sistem centrat pe student, care se bazează pe volumul de lucru solicitat studentului pentru a realiza obiectivele programului de studii specificate în termeni de finalități de studiu și competențe scontate.

4. **SNCS** vizează toate formele de învățământ și toate programele de studii în sistemul învățământului superior.

5. Prezentul Ghid a fost elaborat în temeiul modificărilor și completărilor la Legea învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995, operate prin Legea nr. 71 - XYI din 05 mai 2005 pentru modificarea și completarea Legii învățământului, privind organizarea învățământului superior pe cicluri, Legii nr.142-XYI din 07 iulie 2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, Planului-cadru provizoriu pentru ciclul I (studii superioare de licență), aprobat prin ordinul ministrului educației, tineretului și sportului nr. 202 din 01 iulie 2005.

Metodologia implementării creditelor de studii respectă recomandările Ghidului utilizatorului Sistemului European de Credite Transferabile (European Credit Transfer System) – ECTS, ediția 2005, elaborat de Directoratul General pentru Educație și Cultură (Directorate-General for Education and Culture) din cadrul Comisiei Europene și este reglementată de către Ministerul Educației, Tineretului și Sportului în vederea uniformizării și monitorizării procedurilor de aplicare a creditelor de studii în instituțiile de învățământ superior la nivel național.

6. Procesul de generalizare a aplicării creditelor de studii este parte componentă a strategiei naționale de integrare în Aria europeană a învățământului superior.

II. Parametrii de bază ai SNCS:

1. **Ideologia sistemului:**

Creditul reprezintă o unitate convențională utilizată pentru a calcula volumul de muncă realizat de student într-o perioadă de timp determinată pentru a obține anumite finalități și competențe. Creditul reprezintă un instrument de asigurare a calității instruirii.

2. Scopurile implementării:

- asigurarea educației și formării profesionale;
- asigurarea calității instruirii;
- asigurarea competitivității învățământului superior moldovenesc pe plan european și integrarea lui în Aria învățământului superior european;
- crearea premiselor pentru mobilitatea academică a studenților;
- recunoașterea și echivalarea (conversia) diplomelor de studii superioare, care corespund standardelor internaționale;
- asigurarea cererii diplomelor universitare pe piața muncii la nivel național și internațional;
- formarea competențelor;
- creșterea nivelului autoinstruirii și asigurarea formării continue.

3. Obiectivele de bază:

- compatibilizarea programelor de studii și a conținuturilor propuse în instituțiile de învățământ superior pe plan național și european;
- crearea condițiilor pentru individualizarea optimală a procesului de învățare;
- asigurarea creșterii motivației personale în procesul de învățare, precum și a rolului și eficacității lucrului individual;
- asigurarea comparabilității rezultatelor cantitative și calitative ale pregătirii studenților prin ratingul individual.

4. Convențiile - parte din ECTS, acceptate pe plan național fără modificări:

a). Durata studiilor superioare de licență este de 3-4 ani, cu excepția domeniilor reglementate special în cadrul Uniunii Europene, și corespunde unui număr de 60 de credite transferabile pentru un an de studiu la învățământul de zi.

Durata studiilor superioare de masterat este de 1-2 ani și corespunde unui număr de 60 – 120 de credite de studiu.

b). Anul de studiu la învățământul de zi se cuantifică cu 60 de credite, iar semestrul, respectiv, cu 30 de credite.

c). Durata standard de studiu a unei unități de curs (discipline)/modul este semestrul.

d). Creditele se alocă pe unități de curs/module și alte activități (ex.: stagiile de practică, examenul de licență) care sînt evaluate separat.

e). Creditele se alocă ca valori numerice întregi.

f). În procesul de planificare și alocare a creditelor se va aplica noțiunea „student mediu” - studentul care realizează integral, în termenele stabilite, planul de învățământ pentru un an de studii, este evaluat cu note promovabile și obține numărul stabilit de credite: 30 – pentru un semestru și 60 pentru un an.

g). Volumul anual de muncă al studentului mediu constituie circa 1500 - 1800 de ore, inclusiv ore de auditoriu și ore de activitate individuală. Un credit se alocă pentru 25-30 ore de studiu. În sistemul învățământului superior național, volumul anual de muncă al studentului este de circa 1800 de ore, iar un credit se alocă pentru circa 30 ore de studiu.

h). Creditele se alocă integral unei unități de curs/ modul/ activități din planul de învățământ, dacă studentul îndeplinește volumul de muncă pretins sub toate formele prevăzute și realizează condiția de promovare - minimum nota 5.

i). Creditele obținute în instituții și în programe acreditate sînt recunoscute și potențial transferabile în alte instituții și programe.

j). Acumularea creditelor privește imperisabilitatea lor și, dacă sînt obținute în instituții și în programe acreditate, oferă posibilitatea unui învățământ continuu.

III. Caracteristicile Sistemului național de instruire bazat pe credite:

- introducerea creditelor pentru aprecierea efortului depus de către student la studierea fiecărei unități de curs/ modul/ activități distincte din planul de învățământ;
- indicarea numărului de credite pentru fiecare unitate de curs/ modul/ activitate distinctă inclusă în planul de învățământ;
- caracterul neliniar, care permite studentului să-și constituie traseul individual de instruire;
- libertatea studentului în alegerea unităților de curs/ modulelor opționale și participarea la constituirea planurilor individuale de învățământ;
- libertatea studentului în alegerea titularului unității de curs;
- includerea consilierilor/coordonatorilor (de la facultate/departament și instituționali) în procesul de constituire a traseelor educaționale individuale;
- creșterea rolului și ponderii lucrului individual al studentului, precum și a lucrului individual ghidat de către profesor;
- asigurarea corespunzătoare a procesului didactic cu materiale metodice și instructive necesare în format electronic sau tipărite;
- utilizarea sistemului de rating în procesul de evaluare și apreciere a rezultatelor obținute de către student în cadrul promoției /la fiecare unitate de curs/ modul/ /specialitate /domeniu de formare profesională /facultate.

IY. Noțiunile de bază ale Sistemului Național de Credite de Studiu

1. Creditele de studiu ECTS
2. Volumul de muncă al studentului
3. Scala de notare ECTS
4. Finalitățile de studii (rezultatele învățării)

1. Creditele de studiu ECTS

Creditele de studiu ECTS sunt valori numerice întregi, care se alocă fiecărei unități de curs/ modul/activități distincte din planul de învățământ. Creditele alocate unei unități de curs/ modul/activități distincte *nu sunt divizibile*, deci nu pot fi obținute în etape.

Unitatea credit

Cuantificarea unității credit:

1 unitate credit este constituită din 30 ore de activitate de învățare (în auditoriu și lucru individual).

Corelarea ore-auditoriu și ore de activitate individuală de învățare se stabilește în funcție de specificul și asigurarea didactico-metodică a unității de curs/modulului conform prevederilor Planului-cadru.

Creditele măsoară *volumul normal de muncă (workload)*, sub toate aspectele ei, pretins studentului pentru însușirea unei unități de curs/modul și promovarea acesteia/acestuia, raportat la totalul cantității de muncă necesară pentru a promova un an întreg de studiu. Unitatea de bază pentru evaluarea cantității de muncă solicitată studentului o reprezintă *timpul* necesar realizării tuturor activităților de studiu.

Creditele nu măsoară importanța unității de curs/modulului, aceasta fiind reglementată prin clasificarea unităților de curs/modulelor în planul de învățământ, conform Planului-cadru provizoriu pentru ciclul I (studii superioare de licență), cu specificarea acestora în obligatorii, opționale și la liberă alegere, precum și în componenta fundamentală de formare a abilităților și competențelor generale, de orientare socio-umanistică, de orientare spre specialitate și către alt domeniu de formare în ciclul II, masterat.

Creditele nu măsoară gradul de dificultate sau gradul de aprofundare / detaliere a unei unități de curs/modul, acestea fiind reflectate în **timpul** acordat prelegerilor și în **specificul** cunoștințelor preliminare cerute (unități de curs preliminare).

Creditele nu măsoară munca profesorului (instruirea), ci doar munca studentului (învățarea).

Creditele nu măsoară calitatea învățării /pregătirii studentului, aceasta fiind evaluată cu note (sau, după caz, calificativul admis /respins) în conformitate cu sistemul de evaluare în vigoare, prevăzut în planul de învățământ potrivit recomandărilor Planului-cadru provizoriu pentru învățământul superior.

Reguli de operare cu creditele de studiu:

- *alocarea* de credite;
- *acordarea* de credite;
- *acumularea* de credite;
- *transferul* de credite.

a). Alocarea de credite

Fiecărei componente a planului de învățământ - unitate de curs/modul (obligatorii, opționale și la liberă alegere), stagii de practică, activități de proiectare, examen de licență etc. - i se alocă un anumit număr de credite de la numărul total de credite prevăzut pentru acest program de formare. Alocarea de credite se realizează în baza numărului de ore-auditoriu (prelegeri, seminare, laborator), lucru independent, inclusiv în timpul sesiunilor de evaluare și se fixează în planurile de învățământ.

Creditele alocate unei discipline nu se pot obține pe etape.

b). Acordarea de credite se face odată cu promovarea unității de curs/modulului sau activității care este evaluată independent. Astfel, prin acordarea de credite se certifică faptul că, pentru rezultatul obținut la evaluare, a fost realizat volumul preconizat de muncă. Condiția de promovare a unei unității de curs/modul este cea specifică sistemului de evaluare cu note. Notele de la „5” (cinci) până la „10” (zece), obținute în rezultatul evaluării unității de curs/modulului, permit obținerea creditelor alocate acestora. În cadrul modulelor, obținerea calificativului „admis” pentru fiecare componentă, condiționează acordarea creditelor preconizate pentru modul. Creditele, de rînd cu notele, se înscriu în carnetul de note, în

extrasele din foaia matricolă, în caz de mobilitate academică, precum și în suplimentul la diplomă, eliberat la finalizarea studiilor.

La unitățile de curs/modulele eșalonate, ca excepție, pe două sau mai multe semestre, acordarea de credite se va face pentru fiecare semestru separat în baza evaluărilor stabilite în planul de învățământ. În acest caz, înscrierea cursurilor respective în planul de învățământ și în Suplimentul la diplomă se va face în formula: Limba străină I, Limba străină II etc.

c). Acumularea de credite

Într-un sistem de credite cu funcții de acumulare, încheierea cu succes a semestrului, anului academic sau programului integral de studiu este condiționată de obținerea unui număr exact de credite, conform cerințelor programului. Creditele acordate se acumulează.

Obținerea titlului de licențiat /master într-un domeniu este condiționată de acumularea integrală a numărului de credite prevăzut de planul de învățământ (180/240 și 60/120).

Creditele se pot obține în avans și se pot reporta în semestrele următoare în cadrul aceluiași ciclu de studii (*mobilitatea creditelor*).

Creditele, odată obținute, se recunosc pe întreaga durată de studii și recunoașterea lor nu este afectată de modificările de program sau în planul de învățământ (*imperisabilitatea creditelor*).

Pe parcursul studiilor, studentul poate acumula credite peste numărul de 60 pe an /30 pe semestru. Acestea pot fi obținute pentru unități de curs/module și activități realizate complementar (unități de curs la liberă alegere, cursuri realizate în perioada vacanțelor de vară etc.).

Creditele pot fi adunate în module pentru obținerea unei specializări sau a unei calificări complementare.

Creditele prevăzute pentru modulul psihopedagogic, realizat suplimentar (cu excepția domeniului 14 Științe ale educației), se acumulează supra numărului total de credite.

Date fiind finalitățile de studiu distinctive pentru masterat, la ciclul II activitățile complementare vor fi limitate.

d). Transferul creditelor

Creditele sunt transferabile de la o facultate /instituție de învățământ la alta pe unități de curs, pe module sau pe perioade compacte de studiu (*transferul orizontal*). Realizarea funcției de transfer a creditelor de studiu e posibilă numai după semnarea unor acorduri între universitățile (facultățile) implicate și existența solicitărilor de transfer din partea studenților. Parteneriatul presupune existența unor planuri de învățământ compatibile, cu o structură suficient de flexibilă, ale căror componente sunt orientate spre dobândirea aceluiași finalități de studiu.

Creditele sunt transferabile în cadrul domeniilor de studiu /domeniilor de formare profesională /specialităților /specializărilor mai mult sau mai puțin înrudite (*transferul structural*).

Transferul de credite poate fi efectuat numai în cadrul aceluiași ciclu de studii superioare, date fiind finalitățile formative distincte pentru fiecare ciclu de studii (licență, masterat).

Acordurile între universitățile (facultățile) partenere garantează transferul de credite pentru unitățile de curs/modulele, realizate și promovate de către student. Autoritatea competentă abilitată a universității din țară realizează recunoașterea creditelor la revenirea studentului implicat în mobilitate. Studentul nu este obligat să negocieze recunoașterea cu profesori în parte. Acordul, împreună cu Suplimentul la Diplomă, realizează funcția **acceptării** (în cazul diferențelor vizibile, dar tolerabile de conținut), **recunoașterii** (în cazul diferențelor sesizabile de conținut, dar cu finalități identice) și **echivalării** (în cazul conținuturilor identice).

Avantaje ale operării cu credite în procesul de învățare

Măsurarea activității de învățare prin credite permite:

- a) conceperea flexibilă a programelor de studii printr-o varietate de planuri de învățământ;
- b) flexibilizarea planului de învățământ prin introducerea unor discipline noi;
- c) diversificarea gamei de opțiuni ale studentului;
- d) mobilitatea studenților;
- e) recunoașterea perioadelor compacte de studii efectuate în alte universități;
- f) recunoașterea diplomelor.

2. Volumul de muncă pretins studentului

Pentru determinarea justă și corectă a volumului de muncă pretins studentului, se recomandă implementarea următoarelor etape:

a). Introducerea modulelor/ unităților de curs

Există sisteme modularizate și sisteme nemodularizate. Într-un sistem nemodularizat, fiecare unitate de curs poate avea un număr diferit de credite. Spre deosebire de acesta, într-un sistem modularizat modulele sau unitățile de curs au un număr fix de credite. Volumul de muncă pentru un modul este bazat pe numărul total de sarcini pe care trebuie să le îndeplinească studentul ca parte a programului de studii general. Aceste sarcini sunt definite în termeni de finalități de studii/rezultate ale învățării și în ore de lucru prevăzute pentru dobândirea lor.

b). Estimarea volumului de muncă

Fiecare unitate de curs/modul este bazată pe o totalitate de activități educaționale, care pot fi definite pornind din următoarele aspecte:

- Tipul cursului: prelegere, seminar, seminar de cercetare, lecție practică, lucrare de laborator, studiu individual ghidat, studiu independent, proiecte de curs, stagiu de practică etc.
- Tipul activității de învățare: frecventarea orelor de curs, realizarea unor evaluări specifice, antrenarea abilităților practice sau de laborator, scrierea de lucrări, citirea literaturii recomandate, studiul critic constructiv a unor lucrări etc.
- Tipul evaluărilor: examen oral, examen scris, prezentare orală, test, eseu, lucrare de control, portofoliu, teză, raport de activitate în domeniu, evaluare continuă etc.

Profesorii estimează timpul necesar pentru realizarea activităților planificate pentru fiecare unitate de curs /modul. Volumul de muncă exprimat în timp trebuie să corespundă

numărului de credite disponibil pentru fiecare unitate de curs. Profesorii trebuie să elaboreze strategii corespunzătoare pentru a utiliza timpul cu maximă eficiență. La determinarea volumului de muncă necesar studentului pentru însușirea unei unități de curs/modul sau pentru realizarea unei activități din planul de învățământ titularul va ține cont de specificul și asigurarea didactico-metodică a acestora în parte.

c). Verificarea corectitudinii estimării volumului de muncă prin evaluări periodice a opiniei studenților

Metoda tradițională de estimare a volumului de muncă, pretins studentului pentru obținerea creditelor pentru diferite activități didactice, rămîne a fi utilizarea chestionarelor pentru studenți, atât în timpul activității didactice, cât și după finalizarea acestora.

d). Ajustarea volumului de muncă sau a activităților educaționale

Rezultatul monitorizării sau reactualizarea conținutului unității de curs pot duce la o ajustare a volumului de muncă pretins studentului și/sau a activităților educaționale prevăzute de curs. În sistemul modularizat va fi necesar de ajustat volumul materiei de predare și / sau tipul activităților de predare, învățare și evaluare, deoarece numărul de credite este fix. În sistemul nemodularizat poate fi schimbat de asemenea numărul de credite, ceea ce va afecta alte unități de curs, deoarece numărul total de credite este fix (30 pe semestru, 60 pe an etc.). Ajustarea volumului de muncă a studentului și / sau a activităților educaționale este necesară atunci când în cadrul monitorizării se atestă o necorespondere dintre volumul de muncă estimat și cel real.

3. Scala de notare ECTS

Notarea reprezintă o componentă esențială a procesului de învățământ. La nivel local /național, performanțele studenților sunt documentate prin sistemul de notare în vigoare. Pentru a facilita perceperea și comparația notelor acordate în diferite sisteme naționale de învățământ, în cadrul ECTS a fost elaborată o scală de notare, care, pentru evaluarea capacităților studentului, pune accentul pe comparația între studenții din cadrul aceluiași sistem, permițînd stabilirea locului fiecăruia în ratingul general al promoției. Astfel, informația statistică despre performanțele studentului în comparație cu alți studenți reprezintă o precondiție a aplicării scalei de notare ECTS.

Scala de notare ECTS poate fi reprezentată în formă de tabel:

Nota ECTS	% studenților care în mod normal obțin nota	Comentarii
A	10	Utilizarea calificativelor de tipul „excelent” sau „bine” nu mai este recomandată, fiind considerată neadecvată ratingului procentual din Scala de notare ECTS
B	25	
C	30	
D	25	
E	10	
FX	--	Eșec –este necesar ceva mai mult lucru pentru a promova
F	--	Eșec – este necesar un lucru considerabil în continuare

Corelația între scala de notare din Republica Moldova și scala de notare ECTS

Scala ECTS	Scala Republicii Moldova	Calificativul	Corelarea dintre notă și credite	Distribuirea studenților pe intervale de scală (în %)
A	10	Promovat (pass)	Se alocă numărul total de credite	10
B	9			25
C	8 7			30
D	6			25
E	5			10
FX	4	Eșec (fail) – este necesar ceva mai mult lucru pentru a promova	Nu se alocă credite	-
F	1-3	Eșec (fail) –este necesar un lucru considerabil în continuare		-

c) Finalitățile de studiu (rezultatele învățării)

Finalitățile de studiu (rezultatele învățării) reprezintă o schimbare și reorientare a gândirii de la un sistem bazat pe personal și orientat la intrări (input) pe *un sistem centrat pe student* și orientat spre *produs (output)*.

Finalitățile de studiu sînt descrieri a ceea ce un student trebuie să cunoască, să înțeleagă și /sau să fie capabil să demonstreze după încheierea unui proces de învățămînt în baza unor criterii corespunzătoare de evaluare. Finalitățile de studii se pot referi la o perioadă de studiu, de exemplu, la programul pentru ciclul întîi sau ciclul doi, precum și la o singură unitate de curs sau modul. De rînd cu criteriile de evaluare, finalitățile de studiu specifică și cerințele pentru acordarea creditului, pe cînd nota este calificativul care reprezintă, printr-o cifră sau o mențiune specială, aprecierea cunoștințelor unui student - condiție pentru acordarea creditului. Transferul și acumularea de credite este facilitat, dacă finalitățile de studiu sînt accesibile și indică cu precizie însușirile pentru care va fi acordat creditul.

Finalitățile de studii sunt formulate de către personalul academic în conformitate cu recomandările Planului-cadru provizoriu pentru ciclul I.

V. Instrumentele sistemului

- Ghidul utilizatorului ECTS, varianta 2005;
- Prezentul Ghid de implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul ministrului educației, tineretului și sportului;
- Regulamentul instituțional;
- Suplimentul la diplomă (model european, ordinul ministrului nr. 15 din 03.05.2005).

VI. Documentele de bază ale sistemului

- a). Dosarul Informațional / Catalogul Cursurilor

- b). Formularul de cerere pentru student (model ECTS (anexa 1)¹)
- c). Contractul (acordul) de studii (model ECTS) (anexa 2)
- d). Transcriptia notelor /Extrasul din foaia matricolă ECTS (anexa 3)
- e). Contractul de studii instituțional (anexa 4).

a) *Dosarul Informațional / Catalogul Cursurilor*

Elaborarea unui Dosar Informațional / Catalog al Cursurilor, conceput sub forma unui ghid pentru utilizare de către persoanele interesate - studenți și personal didactic - este o condiție obligatorie pentru toate instituțiile de învățământ care implementează ECTS.

Dosarul Informațional /Catalogul Cursurilor reprezintă cel mai important document ECTS, căruia îi revine misiunea de a facilita transparența la nivelul cursurilor, de a face programele de studiu ușor de înțeles și comparabile pentru toți studenții și personalul atât local, cât și străin, precum și de a furniza informația esențială despre instituție, regulamente academice și administrative, informație practică etc.

Deciziile asupra formatului Dosarului, precum și modalității de publicare (integral sau pe părți, sub formă scrisă sau pe suport magnetic) aparțin universităților. Se recomandă redactarea Dosarului informațional /Catalogului cursurilor în limba națională și în limba engleză (sau numai în limba engleză pentru programele predate în engleză) pe pagina web și /sau în o copie compactă scrisă în una sau mai multe broșuri. Versiunea electronică a Dosarului trebuie să fie ușor accesibilă utilizatorilor, studenților și profesorilor, de pe pagina web a instituției. O condiție obligatorie, în acest caz, o constituie accesul nelimitat și regulat al personalului și al studenților la INTERNET.

Dosarul informațional / Catalogul Cursurilor se actualizează sistematic, la necesitate.

Dosarul informațional se va completa într-un limbaj clar și concis. Dosarul va indica obligatoriu numărul de credite acordate unităților de curs /modulelor, insistând, după caz, asupra distincției între Sistemul de credite instituțional, SNCS și ECTS.

Structura Dosarului informațional / Catalogului cursurilor, testată pînă în prezent de instituțiile utilizatoare ECTS, s-a dovedit a fi eficace. Astfel, în procesul de instituționalizare a Sistemului Național de Credite de Studiu, se recomandă instituțiilor de învățământ să includă în Dosarul informațional /Catalogul cursurilor elementele, stipulate în anexa nr.5.

b) *Formularul de cerere pentru student (model ECTS)*

Formularul de cerere tip ECTS, creat pentru studenții mobili care urmează să studieze o perioadă limitată de timp la o altă universitate în străinătate, a fost acceptat pentru utilizare și în cazurile de mobilitate internă.

Formularul de cerere se completează de către student după alegerea unei instituții gazdă, examinarea Dosarului informațional al acesteia și consultarea coordonatorului departamental ECTS. Formarea unei idei foarte clare asupra programului de studii pe care studentul mobil intenționează să-l urmeze în cadrul unei instituții precedă semnarea formularului de cerere. Programul de studii fixat în prealabil cu ajutorul coordonatorului departamental ECTS este neapărat coordonat și precizat și cu consilierul instituțional ECTS.

¹ Formularul de cerere pentru student (model ECTS) (anexa nr. 1), Contractul (acordul) de studii (model ECTS) (anexa nr. 2) și Transcriptia notelor /Extrasul din foaia matricolă ECTS (anexa nr. 3), puse în aplicare prin ordinul nr. 949 din 01 noiembrie 2004, sunt anexe la prezentul Ghid.

Formularul de cerere al studentului cuprinde toată informația esențială solicitată de instituția gazdă despre un student mobil.

c) Contractul (acordul) de studii tip ECTS

Completarea Contractului de studii este obligatorie în cadrul ECTS. Contractul de studii ECTS, creat pentru studenții mobili care studiază o perioadă de timp la o universitate de peste hotare, cum ar fi în cazul programului Erasmus, și utilizat ca parte a aranjamentelor mobilității, este recomandat pentru utilizare și în procesul de mobilitate pe plan național.

Contractul de studii ECTS cuprinde lista unităților de curs sau a modulelor pe care studentul și le-a ales pentru a le studia. Pentru fiecare dintre acestea este indicat titlul, codul și numărul de credite ECTS.

Contractul de studii este semnat de către trei părți: studentul implicat în mobilitate, persoana care deține autoritatea de a reprezenta instituția de origine și o autoritate echivalentă a instituției gazdă, care să garanteze că studentul va putea studia unitățile de curs sau modulele dorite. Fiecare dintre cele trei părți contractante: instituția de origine, instituția gazdă și studentul vor dispune de câte un exemplar de contract de studii, contrasemnat de toate cele trei părți.

Contractul de studii ECTS garantează transferul de credite pentru cursurile realizate și promovate de către student. Organul competent sau autoritatea universității de origine realizează în baza contractului echivalarea și recunoașterea academică completă la revenirea studentului. Studentul nu este obligat să negocieze recunoașterea cu profesori în parte.

Recunoașterea perioadei compacte de studii presupune indicarea unităților de curs / modulelor de la care acesta va fi scutit în instituția de origine după încheierea cu succes a studiilor într-o altă instituție.

d) Transcripția notelor (Extrasul din foaia matricolă) ECTS

Transcripția notelor (Extrasul din foaia matricolă) ECTS este utilizat pentru documentarea performanțelor realizate de către un student de-a lungul unei perioade de timp prin enumerarea unităților de curs /modulelor frecventate, a creditelor acumulate, a notelor obținute (în sistemul național de notare) și, preferabil, a notelor ECTS corespunzătoare. Transcripția notelor ECTS reflectă cantitativ și calitativ munca realizată de către student în cadrul mobilității ECTS și reprezintă un instrument esențial al recunoașterii academice.

Prin schimbul între universitatea de origine și cea primitoare a Transcripției notelor studentului se realizează transferul creditelor ECTS.

Transcripția notelor ECTS cu realizările studentului va fi inserată în punctul 4.3. al Suplimentului la Diplomă, eliberat la finalizarea studiilor.

e) Contractul de studii instituțional (anexa nr. 4)

În conformitate cu recomandările Ghidului utilizatorului ECTS, instituțiile de învățământ superior vor utiliza obligatoriu **Contractul de studii** ca document de bază în procesul de realizare a funcției de acumulare a ECTS. În această variantă Contractul de studii

este întocmit pentru fiecare semestru sau an de studii, este încheiat între instituție și student și certifică încadrarea studentului în procesul de învățământ.

La alcătuirea Contractului de studii studentul va fi îndrumat de un consilier (cadru didactic îndrumător) delegat de facultate. Semnarea contractului se va face cel târziu în perioada 25 august - 15 septembrie.

În Contractul de studii sunt enumerate unitățile de curs (obligatorii, opționale, la libera alegere și, după caz, de orientare către alt masterat) care vor fi studiate în anul de învățământ respectiv și care însumează cel puțin 60 de credite de studiu.

VII. Persoanele-cheie responsabile de implementarea Sistemului Național de Credite de Studiu sînt

- a) Coordonatorii instituționali ECTS
- b) Coordonatorii departamentali ECTS
- c) Consultanții ECTS / DS (Diploma Supplement)
- d) Grupul Promotorilor Bologna

Instituțiile vor desemna un Coordonator instituțional ECTS și cîte un Coordonator departamental ECTS pentru fiecare facultate /departament, care trebuie să dețină autoritatea de a-și realiza eficient sarcinile în numele instituției și al facultății /departamentului.

Pentru instituțiile mai mici, la decizia proprie, o singură persoană poate deține ambele funcții.

Instituția este abilitată să decidă divizarea responsabilităților între Coordonatorii instituționali și departamentali și, în dependență de aceasta, să determine persoanele care semnează documentele ECTS: cereri, contracte de studii, extrasul din foaia matricolă etc. Pentru a garanta validitate și transparență acestui proces, decizia respectivă va fi oficializată printr-un ordin instituțional.

Se recomandă următoarele atribuții pentru fiecare funcție:

a) Coordonatorul instituțional ECTS:

- asigură angajamentul instituției în implementarea principiilor și mecanismelor ECTS în contextul alocării, acordării, acumulării și transferului de credite;
- monitorizează și supraveghează mecanismul utilizării corecte a instrumentelor și documentelor ECTS;
- coordonează, de rînd cu coordonatorii departamentali, elaborarea și editarea Dosarului informațional instituțional /Catalogului cursurilor;
- monitorizează realizarea consecventă a alocării /acordării /acumulării /transferului de credite la nivel de universitate, la toate facultățile /departamentele.

b) Coordonatorul departamental ECTS:

- este persoana de contact dintre studenți și personalul academic din cadrul departamentului /facultății sau al catedrei, care tratează aspectele practice și academice ale ECTS, precum și procedurile de recunoaștere academică;
- este abilitat să asigure accesul potențialilor studenți mobili la Dosarele informaționale /Cataloagele cursurilor oferite de instituțiile partenere, să verifice completarea corectă a Formulelor de cerere și a Contractului de studii;

- se asigură de faptul că studenților mobili li se eliberează Transcripția notelor /Extrasul din foaia matricolă, completat conform cerințelor ECTS, atât la plecare pentru o perioadă de studii peste hotare, precum și după finalizarea studiilor.

c) Consultanții ECTS / DS (persoane cu experiență vastă în domeniu care activează în instituții de învățământ superior):

- asigură informarea instituțiilor de învățământ superior din țară în privința utilizării ECTS și a Suplimentului la Diplomă;
- întreprind vizite de documentare pe teren la instituțiile din țară și de peste hotare;
- oferă consultații instituțiilor interesate cu privire la modul de utilizare a ECTS pentru acumulare și transfer de credite și obținerea de noi competențe pe parcursul vieții.

d) Grupul Promotorilor Bologna oferă consultanță cu privire la implementarea diferitor aspecte ale Procesului Bologna, inclusiv asigurarea calității, reforma curriculară, recunoașterea calificărilor și a perioadelor de studiu. Consultanții ECTS/DS sunt membri ai grupului.

VIII. Dispoziții finale

1. Instituționalizarea creditelor de studii în baza prevederilor ECTS și SCNS (Sistemului Național de Credite de Studii), a devenit obligatorie pentru toate instituțiile de învățământ superior, începând cu anul universitar 2005-2006 și se aplică studenților admiși la studii în anul 2005, cu excepția studenților admiși la studii în baza atestatului de școală medie de cultură generală pe perioada anului de completare a studiilor.

2. Instituțiile de învățământ superior sunt autonome în definirea propriilor sisteme de credite de studii în corespundere cu prevederile SNCS.

3. Reglementările specifice la nivel de instituție /departament /facultate privind aplicarea SNCS se vor aproba de Senatele universitare.

4. Instituțiile de învățământ superior sunt autorizate să detalieze prevederile prezentului Ghid în regulamente proprii, cu condiția ca documentele respective să nu intre în contradicție.

5. Instituțiile care la data aprobării prezentului Ghid, au regulamente cu prevederi care contravin acestuia, le vor adapta prin modificare, cu eliminarea contradicțiilor.

6. Procesul de instituționalizare a creditelor de studiu va fi realizat cu participarea și consultarea permanentă a părților interesate: administrația instituției, cadre didactice, studenți.

Glosar

Acord (contract) de studii bilateral – înțelegere încheiată între două instituții pentru derularea unui program de mobilitate a studenților utilizând ECTS.

An de studiu – secvență a planului de învățământ, cuprinzând două semestre, căreia i se alocă un număr de 60 de credite la învățământul de zi.

Asigurarea calității - procesele externe și interne prin care se asigură îmbunătățirea educației și formării profesionale. Asigurarea calității trebuie să includă contextul, conținutul,

procesul și condițiile de organizare a programului de pregătire, precum și finalitățile de studiu /rezultatele învățării.

Calificare - 1) calificare de învățământ superior: orice titlu, diplomă sau alt certificat eliberat de către un organ competent prin care se atestă finisarea cu succes a unui program de învățământ superior; 2) calificare care oferă acces la învățământ superior: orice diplomă sau alt certificat eliberat de către un organ competent prin care se atestă finisarea cu succes a unui program de învățământ și care îi dă posesorului calificării dreptul de a fi luat în calcul la admiterea într-o instituție de învățământ superior. Noțiunea, de asemenea, este definită ca orice calificare de învățământ superior acordată pentru finisarea cu succes a unui program de studii; un termen generic care se referă la marea varietate a calificărilor de învățământ superior la nivele și țări diferite.

O calificare este dobândită atunci când un organism abilitat constată că nivelul de învățare la care a ajuns o persoană a atins un anumit standard al capacităților de cunoaștere, deprinderilor și competențelor generale. Standardul rezultatelor învățării este confirmat prin intermediul unui proces de evaluare sau prin finalizarea cu succes a unui program de studiu. Învățarea și evaluarea în vederea obținerii unei calificări în învățământul superior se realizează printr-un program de studiu. O calificare conferă recunoașterea oficială a valorii rezultatelor învățării pentru piața muncii, precum și pentru educația și formarea profesională continuă. O calificare conferă un drept legal de a practica o ocupație/meserie/profesie.

Ciclu

O grupare de semestre care alcătuiesc un ansamblu cu structură și obiective bine definite în vederea obținerii unui titlu academic. Unul dintre obiectivele indicate în Declarația de la Bologna este „adoptarea unui sistem universitar bazat pe 2 cicluri: licență și masterat”. Studiile de doctorat reprezintă al treilea ciclu.

Competențe

Competențele generale, descrise ca rezultate personale și profesionale, reprezintă o combinație dinamică de atribuții, abilități și aptitudini care pot fi specifice sau generice. Formarea acestor competențe este scopul programelor educaționale. Competențele sînt formate la cursuri variate și evaluate la diferite etape.

Convenția de recunoaștere de la Lisabona

Convenția Consiliului Europei / UNESCO cu privire la Recunoașterea Calificărilor în ceea ce privește Învățământul Superior în Statele aparținînd Regiunii Europene adoptată în aprilie 1997 la Lisabona.

Consilier – cadru didactic care la completarea contractului de studiu consiliază studentul în constituirea traseului individual de studiu prin selectarea disciplinelor din planul de învățământ.

Contract de studii – contract educațional încheiat între student și universitate/facultate, reprezentată prin rector și /sau decan, care conține obligațiile părților și lista unităților de curs/module cu creditele aferente pe care studentul se angajează să le urmeze.

Convergență

Convergența presupune acceptarea benevolă a tacticilor corespunzătoare pentru atingerea scopului comun. Convergența în structura sistemului educațional național este urmărită în Procesul Bologna.

Credit

În cazul ECTS creditul este o unitate de măsură convențională a volumului de muncă (exprimat în timp) pretinsă unui student sub toate formele ei: orele de contact direct cu profesorul în procesul de instruire, orele de studiu individual și cele de evaluare.

Criterii de evaluare - descrierea cerințelor înaintate unui student pentru a demonstra ca finalitățile de studiu preconizate au fost realizate.

Curriculum

Ansamblul structurat al conținuturilor pedagogice, formelor de interacțiune didactică și experiențelor de învățare care conduc la o diplomă sau certificat universitar.

Curs / Unitate de curs / Disciplină

Expunere, predare a unei materii de studiu sub forma unui ciclu de lecții sau de prelegeri; *p. ext.* oră sau totalitatea orelor de program destinate acestei expuneri; o parte, evaluată separat, a programului de studii care este, de regula, complex. Programele de studii complete constau, de regula, dintr-o serie de cursuri.

Curs opțional

Un curs care constituie parte componentă a programului de studiu, dar nu este obligatoriu pentru toți studenții, este opțional.

Curs la liberă alegere

Un curs dintr-un program de studii oferit, de regulă, de altă facultate decât cea de bază, care poate fi considerat ca parte a programului de studiu, dar nu este obligatoriu și este selectat de către o parte din studenți la decizia proprie.

Curs condiționat – unitate de curs care poate fi contractată cu condiția acumulării creditelor aferente altei unități de curs.

Curs preliminar (precondiție, prerechizit) – unitatea de curs, realizarea căreia cu obținerea creditelor aferente este condiție pentru solicitarea altei unități de curs din planul de învățământ.

Doctoratul

Forma avansată de studii universitare (ciclul III), care conduce la obținerea gradului de doctor în științe. Este deschis tuturor celor care posedă o diplomă de licență / masterat și include examene, referate specifice domeniului și temei alese, precum și scrierea și susținerea unei teze de doctor.

Domeniu / specializare – direcție de pregătire generală și /sau specifică menționată în Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Legea nr. 142-XVI din 07.07.2005.

Dosarul informațional instituțional/Catalogul cursurilor /– ghid propus pentru utilizare persoanelor interesate care conține informații cu privire la programele oferite (planurile de învățământ, descrierile unităților de curs/modulelor), informație esențială despre instituție, regulamente academice și administrative, informație practică utilă.

Deprindere

Cunoștințele și experiența necesare pentru realizarea unei sarcini specifice sau practicarea unei ocupații /meserii /profesii.

ECTS (Sistemul European de Credite Transferabile și de Acumulare)

ECTS reprezintă un sistem cu un ansamblu de reguli prin care pe baza unor proceduri specifice de comparare și creditare a cursurilor, unui student îi sînt recunoscute perioade de studiu la altă universitate, facilitînd mobilitatea academică a studenților în întreaga Europă.

ECTS este un sistem centrat pe student bazat pe cantitatea de lucru necesară studentului pentru a realiza obiectivele unui program de studiu. Acestea sînt de preferință specificate în termeni de finalități de studiu /rezultate ale învățării.

ECTS se bazează pe convenția potrivit căreia 60 de credite măsoară cantitatea de lucru a unui student standard la zi pe durata unui an de studiu. Aceste 60 de credite sînt apoi alocate cursurilor pentru a descrie proporția volumului de lucru al studentului, cerut pentru realizarea finalităților de studiu. Transferul de credite este garantat prin acorduri explicite semnate de instituția din țară, instituția gazdă și studentul mobil.

Evaluare, examinare

Totalitatea metodelor și a proceselor (teste /examene scrise, proiecte și portofolii etc.), utilizate pentru evaluarea performanțelor (cunoștințelor, deprinderilor și competențelor) unei persoane și care duce la o formă de certificare. În cadrul instituțiilor de învățămînt superior prin evaluare-examinare se apreciază progresul studentului la curs. Instrumentele de evaluare pot fi folosite de studenți pentru a-și evalua propriile progrese (apreciere de formare) sau de către instituția care stabilește dacă studentul a dobîndit finalitățile de studiu la curs (apreciere de totalizare). *Examen de licență* - examen susținut în fața unei comisii speciale, după absolvirea unei instituții de învățămînt superior, în vederea obținerii diplomei de licență.

Evaluare continuă

Evaluarea continuă se efectuează în cadrul perioadei de predare normală și contribuie la evaluarea finală.

Grad / Diploma / Titlu

Document doveditor de studii eliberat oficial de o instituție de învățămînt, care atestă domeniul calificării profesionale (și eventual, specializarea) conferind deținătorului anumite drepturi, unele fiind reglementate prin lege.

Diploma descrie calificarea acordată de instituția superioară după încheierea cu succes a programului de studiu. Într-un sistem bazat pe principiul acumulării creditelor programul este completat prin acumularea unui număr exact de credite acordate pentru obținerea finalităților de studiu.

Finalitățile de studiu (rezultatele învățării)

Finalitățile de studiu sînt descrieri a ceea ce un student trebuie să cunoască, să înțeleagă și /sau să fie capabil să demonstreze /să facă după încheierea unui proces de învățare și includ trei componente: cunoștințe, deprinderi și competențe generale, descrise ca rezultate personale și profesionale. Este strict necesară utilizarea unor criterii corespunzătoare de evaluare, care ar permite confirmarea dobîndirii finalităților de studiu preconizate pentru o unitate de curs /modul /program de studiu. Finalitățile de studiu și criteriile de evaluare, specifică cerințele pentru acordarea creditului, pe cînd nota este calificativul care reprezintă, printr-o cifră sau o mențiune specială, aprecierea cunoștințelor unui student-condiție pentru acordarea creditului. Transferul și acumularea de credite sunt facilitate dacă finalitățile de studiu indică cu precizie însușirile pentru care se acordă creditul.

Învățămînt la distanță

Învățămîntul la distanță reprezintă procesul de predare-învățare-evaluare în baza și cu utilizarea tehnologiilor de comunicare și informare avansate. Acesta de obicei fixează mijloacele „e” (electronice) de studiu.

Mobilitate – încadrarea studenților, masteranzilor, doctoranzilor și personalului didactic în programe de studii și cercetare, realizate în conformitate cu legislația în vigoare, bazate pe recunoașterea titlurilor, gradelor și calificărilor.

Modul

Componentă standardizată a unui plan de învățământ cuprinzând unități de curs (inclusiv cursurile, seminarele / lucrările practice corespunzătoare) sau activități (proiect, lucrare de diplomă, practică de teren etc.) care au fost grupate (ca obligatorii, opționale sau la liberă alegere) cu o anumită finalitate, reflectată adesea în denumirea sa.

Notă

Nota reprezintă o măsură numerică sau un calificativ folosite pentru a descrie rezultatele evaluării la un curs aparte sau în cadrul unei scale bine definite.

Ora de contact

O perioadă stabilită de predare, timp când profesorul contactează nemijlocit cu studenții.

Perioadă de studiu

Numărul de ore de studiu de care are nevoie un student mediu pentru a dobândi finalitățile de studiu preconizate într-un program necesare pentru a obține, după o evaluare respectivă, creditele alocate acestuia.

Plan de învățământ (curriculum) – ansamblu de discipline și activități programate pentru instruire și evaluare, reunite într-o concepție unitară din punctul de vedere al conținutului formativ și al desfășurării în timp, în scopul pregătirii și formării unui specialist într-un anumit domeniu cu o anumită specializare cu diploma recunoscută.

Stagii de practică – formă de învățământ universitar care constă în activități, desfășurate sub conducerea unor cadre didactice de specialitate, pe teren și /sau laboratoare specifice, în vederea aplicării cunoștințelor obținute la anumite discipline.

Practică pedagogică – formă de practică asociată cursurilor de pregătire didactică și pedagogică care constă în susținerea de lecții în licee sau gimnazii de către studenți.

Program de studii - un set de cursuri, părțile componente ale căruia sînt interdependente, cu finalitatea de a-i conferi studentului o calificare în învățământ superior.

Promovare (a unui curs): Obținerea creditelor alocate cursului respectiv prin îndeplinirea activităților specificate de către titularul de curs (lucrări practice, teme, referate etc.) și obținerea unei note promovabile la forma de examinare cu care se încheie cursul.

Recunoaștere

a) **Recunoașterea formală:** procesul de acordare a unui statut oficial deprinderilor și /sau competențelor demonstrate de o persoană fie prin

- acordarea unui certificat /diplome sau
- acordarea echivalării, unităților de credite, validarea deprinderilor și /sau competențelor.

b) **Recunoaștere socială:** confirmare valorii deprinderilor și /sau a competențelor unei persoane de către partenerii economici și sociali.

Recunoașterea în cadrul ECTS cere ca creditele obținute de student prin susținerea cu succes a cursurilor descrise în Contractul (acordul) de studii la universitatea gazdă, trebuie să înlocuiască un număr echivalent de credite în instituția din țară.

Seminar – formă de organizare a activităților didactice, specific universitară, în care studenții, sub conducerea unui cadru didactic, aprofundează și consolidează prin diverse discuții, aplicații, exerciții și probleme, cunoștințele predate la curs.

Student mediu (standard) - studentul care realizează integral, în termenele stabilite, planul de învățământ pentru un an de studii, este evaluat cu note promovabile și obține numărul stabilit de credite: 30 – pentru un semestru și 60 pentru un an.

Student mobil – student inclus în programe de mobilitate care în baza unui acord între două instituții realizează un program de scurtă durată într-o instituție-gază.

Supliment la Diplomă

Suplimentul la Diplomă reprezintă o anexă la o diploma oficială care asigură o descriere a naturii, nivelului, contextului și statutului studiilor realizate și încheiate de titularul diplomei. Suplimentul se bazează pe modelul furnizat de Comisia Europeană, Consiliul European și UNESCO/CEPES. Suplimentul asigură transparența internațională și recunoașterea academică/profesională a calificărilor.

Teză

Teza este un raport oficial prezentat în formă scrisă, elaborat prin activitate de cercetare independentă, care reprezintă condiție obligatorie pentru acordarea unei calificări (teza de licență, de master, de doctor).

Volum de lucru

Volumul de lucru include toate activitățile de studiu necesare dobândirii finalităților de studiu (prelegeri, seminare, cursuri practice, laboratoare, studiu personal ghidat, studiu individual, stagii de practică, muncă în proiect, informație de recuperare etc.)